

«Крапля молока». Скоріше всього саме ця обставина була для Олени Хохол причиною обрати педіатрію.

У 1921 році дипломований педіатр за розподілом повертається до Умані, де завідує Будинком дитини, пізніше створює тут одну з перших в Україні дитячих консультацій, виїжджаючи в села, організовувала там профогляди діток.

У 1925 році переїжджає до Києва, починає займатися науковою роботою, прийшовши асистентом на кафедру педіатрії Київського державного інституту вдосконалення лікарів. Захистила кандидатську дисертацію, стала доцентом. Під час Другої світової війни очолювала медичну частину в Пензенській області. Потім була Москва, посада начальника управління дитячих лікувальних і профілактичних закладів Народного Комісаріату охорони здоров'я СРСР (фото 18).

Фото 18. Член-кореспондент АМН СРСР, доктор медичних наук, професор Олена Миколаївна Хохол

Як тільки звільнили Київ, Олена Миколаївна повернулася додому. 1945 р. захистила докторську дисертацію. Працювала директором лікарні «Охматдит», Інституту педіатрії, акушерства і гінекології. 1946 року Олену Хохол призначили завідувачем кафедри пропедевтики педіатрії, 1950 – кафедри госпітальної педіатрії Київського медичного інституту. У 1958 році Олені Миколаївні присвоюють звання заслуженого діяча науки УРСР.

Олену Хохол обирали членом-кореспондентом Академії медичних наук СРСР. Двічі була депутатом Верховної Ради Української РСР. У складі української делегації вона брала участь у сесіях Генеральної Асамблеї ООН, була членом Всесвітньої Ради Миру [9].

Отже, протягом сторіч медицина на Волині переживала різні часи – були і розквіт, і складнощі, і занепад. Але головне – цей край дав цілу плеяду блискучих лікарів, які зробили в розвиток галузі величезний внесок.

Список використаних джерел

1. Котис О. Мікроби старого Луцька: як міщани боронилися від епідемій. Сайт «Хроніки Любарта» (дата звернення 17.03.2016).
2. Железняк В. Становлення та розвиток медицини у Волинській губернії наприкінці XVIII – середина XIX ст. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: Історія. 2014.
3. Дубман Б. Доктор медицини Брунс. *Журнал Житомира*. Режим доступу: <http://zhzh.info/publ/31>. (дата звернення 02.11.2018).
4. Круковська І. М. Медична освіта на Волині. *Велика Волинь: історія освіти і культури* / за ред. М. В. Левківського. Житомир: Вид-во ДЖУ ім. Франка, 2011. С. 376–418.
5. Історія медицини Житомирщини від найдавніших часів до Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр. Сайт Департаменту охорони здоров'я Житомирської обласної державної адміністрації.
6. Волинь у Першій світовій війні. Сайт «Освіта.-UA». (дата звернення 15.01.2009).
7. Собчук С., Собчук А. Лікарня у спадок. Сайт «Zhytomyr.Travel», (дата звернення 14.11.2017).
8. Тетяна Адамович. Як на Волині лікували 100 років тому: Режим доступу: <https://vidomosti-ua.com/volyn/115566>.
9. Ірина Лесик. Видатні Волинянки: Олена Хохол. Режим доступу: <https://pravda.volyn.ua/vydatni-volyniany-olena-hohol>.

20 ЛІТ БЕЗ МИКОЛИ АМОСОВА

Нечай С.
м. Київ

Цьогоріч 12 грудня минатиме 20 літ, як покинула цей світ непересічна особистість – Микола Амосов. Ще за життя і він багато писав про себе і про багатьох довколо себе, та й про нього писано-переписано чимало. Не хотілося б тут банально переповідати загальновідомі факти з його багатогранного життя, як у тодішній країні, так і в нашій професії, за тих часів і відповідних умов. Внесок його у вітчизняну науку загальновідомий.

Думається, що зараз, у розпал нової тотальної російсько-української війни, варто наголосити, що він не був із тих росіян, яких ми, на жаль, дуже добре знаємо з далеко не найкращого боку протягом останніх століть. Амосов походив із так званого «Русскава Сєвера», куди позаганяла Москва нащадків волелюбного Новгородца. Вони, як і Амосов, окали замість московського акання, були письменними навіть по віддалених селах, тоді як на Москві не вміли ані писати, ані читати навіть священники. Існує цілий цикл новгородських пісень «о ненавистной Москве», відомий лише високим науківцям, але, очевидно, невідомий Путіну, бо він чомусь облудно не згадує про вирізаних Москвою новгородців ані в російськомовному ані в україномовному варіанті своєї скандальної статті. Михайло (не «Міхаїл»!) Ломоносов, до речі теж належав до цього четвертого східнослов'янського народу, якщо, звісно, росіян взагалі вважати слов'янами, а не слов'янізованими фінно-уграми, як довели це ще понад сто років тому найавторитетніші історики та археологи.

Микола Амосов, будучи в останні роки депутатом «Верховнава Савета ССРСР» від України (УССР) всіляко підтримував демократизацію і прагнення українців до власної мови і свободи.

Нам сьогодні дуже не вистачає таких відвертих правдолюбів як Амосов, які навіть у ті непрості, навіть страшні часи не боялися речі називати своїми іменами, в силу тодішнього свого та загального розуміння дійсності.

Думається, що Микола Амосов нині не потерпів би кремлівської брутальності, на противагу більшості нинішніх росіян, які або боягузливо по-рабськи відмовчуються, або тихцем по-дикунськи зловтішаються, коли дика азійська орда блюзнірськи бездумно винищує «братській» український народ, включно з дітьми та російськомовними.

До речі, сам Амосов Москву не дуже любив, про що можна прочитати в його спогадах.

СТУДЕНТ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО МЕДИЧНОГО ІНСТИТУТУ З ОДЕЩИНИ В ЛАВАХ ОУН-УПА

Нечай С.
м. Київ

Раніше і зараз, особливо після 30-ї роковини Незалежності України, багато писали і пишуть про боротьбу нашого народу як проти коричневих, так і проти червоних окупантів у Галичині й на Волині. А з літератури про спротив цим чужинецьким зайдам на осередніх і східних наших землях аж до Донбасу подибуємо лише окремі одиниці. Пояснити це можна як тим, що на Наддніпрянщині українських повстанців було набагато менше, з одного боку, а з другого – тим що москвинів там було набагато більше і перебували тут вони значно довше. Попри все, й на тодішній Одещині були наші патріоти, які зі зброєю в руках у лавах ОУН-УПА билися в основному проти німецьких нацистів, бо москвинські комуністи переможним Вермахтом тоді були відкинені аж за Москву-ріку. Серед цих справжніх (нерадянських!) українських патріотів були і медики. Скупі поживклі сторінки архівних справ колишнього всемогутнього НКВД-КГБ донесли до нас вибиту на садистських допитах інформацію про деяких із них (розконспірованих, арештованих і репресованих). Про свого діда серед цих українських звитяжців і поцікавився молодий київський лікар у багатолітнього дослідника цієї теми.

Отже, Масний Олександр Іванович народився у 1923 році в с. Троянка (*тоді Одеської області*) в українській родині. Пекельного 1942 року у липні, будучи солдатом «Красной» армії, намагався вийти з гітлерівського оточення в районі м. Калач Сталінградської області. Тяжко пораним потрапив у німецький полон. З ознаки величезної кількості радянських військовополонених на початку війни, нацистські окупанти усіх місцевих, окрім, звичайно, ідейних комуністів, відпускали по домівках. Коли він повернувся в рідне село почав працювати їздовим в агрошколі сусідньої Лебединки.

Як чужинецькі націонал-соціалісти почали забирати українську юнь на роботи в Німеччину, сім разів тікав з ворожих ешелонів.

Олександр Масний був членом ОУН. Він мав на озброєнні особисту зброю: пістолет чи наган.

1944 року у лютому місяці він ще воював у загоні під командуванням тернопільця «Чорноти». Цей загін СБ у грудні 1943 року перебував у агрономічній школі. У його складі Олександр Масний учасникував у боях проти німецької жандармерії та поліцаїв, як і проти сталінських партизанів в околицях міста Умань. У цьому загоні двічі бачився з директором Лебединківської агрошколи (керівником місцевої ОУН) Федором Хоменком, який приходив до їхнього командира «Чорноти». У тому ж лютому 1944 року, коли його бойовий побратим